

“2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” ilə bağlı ən çox verilən suallar.

1. “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində xarici ölkədə təhsil almağın şərtləri barədə hansı sənədə müraciət edə bilərik?

- “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində xaricdə təhsil Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 3 iyun 2008-ci il tarixli, 128 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Xarici ölkələrdə təhsil alacaq Azərbaycan gənclərinin Seçim Qaydaları”, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Təhsil üzrə Komissiyanın 03.04.2012-ci il tarixli, 23 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları məqsədi ilə seçilmiş ali təhsil müəssisələrinin siyahısı”na və “Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları üzrə prioritet sahə, ixtisas və proqramların siyahısı”na uyğun olaraq həyata keçirilir. Əlavə məlumatları nazirliyin <http://xaricdetehsil.edu.gov.az> sayından əldə edə bilərsiniz.

2. Mənim 18 yaşım tamam olmayıb Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil ala bilərimmi?

- Bildiririk ki, xarici ölkələrə getmək üçün təhsil vizası Səfirlik və digər səlahiyyətli qurumlar tərəfindən yalnız 18 yaşı tamam olan tələbələrə verilir. Bu səbəbdən 18 yaşı tamam olmayan tələbələr Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil ala bilməzlər.

3. Ümumiyyətlə yaş həddi nə qədərdir?

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 3 iyun 2008-ci il tarixli, 128 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Xarici ölkələrdə təhsil alacaq Azərbaycan gənclərinin Seçim qaydaları”nın 1.2. bəndinə uyğun olaraq Dövlət Proqramı çərçivəsində bakalavr səviyyəsi üzrə yalnız 29 yaşınadək, magistratura, rezidentura və doktorantura səviyyələri üzrə isə 35 yaşınadək olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının təhsil almaq hüququ vardır.

4. Mən xarici dil bilsəm də təhsil almağa getməmişdən öncə dil biliklərimi xaricdə daha da inkişaf etdirmək istərdim. Dövlət Proqramı çərçivəsində dil hazırlıq kursu keçə bilərimmi?

- Dövlət Proqramı çərçivəsində xarici ali məktəblərdə dil kursunda təhsilin maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulmamışdır. Ona görə də Dövlət Proqramına sənəd qəbulu zamanı tələb olunan sənədlər sırasında dil bacarıqlarını beynəlxalq səviyyədə müəyyən edən IELTS, TOEFL və digər sertifikatlar yer alır.

5. Türkiyə ali məktəblərinə Dövlət Proqramı ilə qəbul olmaq üçün nə etməliyəm?

- Dövlət Proqramı çərçivəsində Türkiyə, Rusiya, Böyük Britaniya və s. ölkələrin ali məktəblərinə Təhsil Nazirliyi tərəfindən mütəşəkkil şəkildə qəbul

aparılmır. “Seçim qaydaları”nın 2.1.3. bəndinə uyğun olaraq təsdiq olunmuş prioritet ixtisaslar üzrə xarici ali təhsil müəssisələrinə özləri qəbul olanlar da Təhsil Nazirliyinə müvafiq sənədlərlə müraciət edə bilərlər. Qeyd etməliyik ki, bu halda Dövlət Proqramına qəbul şərtləri dəyişilməzdir.

6. Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil aldıqdan sonra Azərbaycanda 5 il fasiləsiz işləmək məcburidirmi?

- Bəli və bu Təhsil Nazirliyi ilə xaricdə təhsil alan arasında imzalanan Müqavilədə öz əksini tapır.

7. Xaricdə təhsil alanın hansı xərcləri dövlət tərəfindən ödənilir?

- Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi “2007 – 2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı”na, “Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrin ali məktəblərində təhsil haqlarının ödənilməsi Qaydaları”na və “Təhsil Nazirliyi ilə xaricdə təhsil alan arasında bağlanmış müqavilə”yə 2 nömrəli əlavəyə (Xarici ölkələrin təhsil müəssisələrinin və ya tərəfdaş qurumların tələbi ilə Təhsil Nazirliyi tərəfindən ödənilən xərclər) əsasən, proqram çərçivəsində xaricdə təhsil alanların aşağıdakı xərcləri dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir:

- Təhsil haqqı xərcləri;
- Yaşayış xərcləri (yataqxana və ya ev kirayəsi);
- Digər yaşayış xərcləri;
- Viza xərcləri;
- Qəbul edən ölkədə qeydiyyat xərcləri;
- Zəruri tədris ədəbiyyatı ilə təminat xərcləri;
- Tibbi sığorta xərcləri;
- Azərbaycandan yaşayış yerindən tədris yerinə və geriyyə gediş-gəliş xərcləri.

QEYD: Nəqliyyat xərcləri üzrə ödəniş Azərbaycanın xaricində avianəqliyyat (“ekonom” klasdan yuxarı olmamaqla, baqajın daşınması ödənilməməklə) biletinin qiymətinə əsasən həyata keçirilir

8. Xaricdə təhsilimi bitirdikdən sonra Azərbaycanda istənilən özəl müəssisədə işləyə bilərəm, yoxsa dövlət işi mütləqdirmi?

- Siz istənilən özəl və ya dövlət müəssisələrində işləyə bilərsiniz, əsas şərt həmin müəssisə Azərbaycan Respublikasında yerləşsin.

9. Dövlət Proqramı çərçivəsində xaricdə təhsil aldıqdan sonra Azərbaycana qayıtmayan məzunlarla bağlı hansı məsuliyyət nəzərdə tutulur ?

- Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil alan şəxslərlə təhsillərini başa vurduqdan sonra Azərbaycan Respublikasına qayıdıb ən azı 5 il işləmələrini nəzərdə tutan müqavilə imzalanır. Müqaviləyə əsasən Təhsil alan Komissiya tərəfindən üzrsüz hesab edilən səbəblərə görə Təhsil Proqramından çıxarıldıqda və ya təhsilini başa vurduqdan sonra 2 (iki) ay müddətində ölkəyə qayıtmadıqda və könüllü olaraq təhsilini davam etdirməkdən imtina etdikdə dövlət tərəfindən onun təhsilinə çəkilən bütün faktiki xərcləri 2 (iki) aydan gec olmayaraq qaytarmalıdır.

10. Müstəqil şəkildə əgər hər hansı bir xarici ali məktəbdən dəvət alırsa mən Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil almaq üçün müraciət edə bilərəmmi?

- Bəli müraciət edə bilərsiniz. Bununla əlaqədar olaraq xatırladıyıq ki, təhsil üçün nəzərdə tutduğunuz təhsil müəssisəsi və ixtisas Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Təhsil üzrə Komissiyanın 03.04.2012-ci il tarixli, 23 sayılı Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları məqsədi ilə seçilmiş ali təhsil müəssisələrinin siyahısı”na və “Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları üzrə prioritet sahə, ixtisas və proqramların siyahısı”na uyğun olaraq seçilməlidir.

11. Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil alan tələbə hansı hallarda Dövlət Proqramından çıxarıla bilər?

- Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil alan tələbə imzalanmış Müqaviləyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş təhsil xərcləri daxilində xarici təhsilini müvəffəqiyyətlə davam etdirmədikdə, Azərbaycan Respublikasının və təhsil aldığı ölkənin qüvvədə olan qanunvericiliyini, həmçinin ümumi qəbul olunmuş əxlaq və davranış qaydalarını pozduqda, qəbul edən tədris müəssisəsinin daxili intizam və yaşayış qaydalarına riayət etmədikdə, tədris müəssisəsinin təyin etdiyi müddət ərzində seçdiyi ixtisas üzrə tədris planlarını və tədris proqramlarını yerinə yetirmədikdə və Müqavilədə nəzərdə tutulmuş bu kimi digər hallarda Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil almaqdan çıxarıla bilər.

12. Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil alan tələbə Dövlət Proqramından çıxarıldığı təqdirdə tələbənin qarşısında hansı öhdəlik durur?

- Tələbə Təhsil Nazirliyi ilə xaricdə təhsil alan arasında imzalanan Müqaviləyə əsasən Təhsil alan Komissiya tərəfindən üzrsüz hesab edilən səbəblərə görə Təhsil Proqramından çıxarıldıqda Təhsil Nazirliyi tərəfindən onun təhsilinə çəkilən bütün faktiki xərcləri 2 (iki) aydan gec olmayaraq qaytarmalıdır.

13. Proqram çərçivəsində görülən işlər barədə məlumatı haradan əldə etmək mümkündür?

- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qəbul etdiyi “Xarici ölkələrdə təhsil alacaq Azərbaycan gənclərinin seçim Qaydaları”nda qeyd olunur ki, “Proqramın icrasında şəffaflığın təmin edilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən həmin proqram üzrə xüsusi internet səhifəsi yaradılır və bütün məlumatlar vaxtında və tam həcmdə orada yerləşdirilir. Dövlət Proqramı ilə bağlı görülən işləri nazirliyin <http://xaricdetehsil.edu.gov.az> xüsusi internet səhifəsindən əldə etmək mümkündür.

14. Prioritet sahə və ixtisaslarda dəyişiklik edilir?

- Xarici ölkələrə tələbə göndərilməsi məqsədi ilə ixtisaslar seçilərkən ölkə iqtisadiyyatının davamlı inkişaf strategiyası, iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətinin güclənməsi, kadrların idarə edilməsi, informasiya və kommunikasiya

texnologiyalarına əsaslanan “bilik iqtisadiyyatı”nın formalaşması, sənaye, aqrar və nəqliyyat sektorları, turizm və mədəniyyət, ticarət, xidmət sahələrinin inkişafı, ətraf mühit və ekologiya siyasətinin təkmilləşdirilməsi, idarəetmə sistemində aparılan islahatların ehtiyaclarının ödənilməsi, sosial-mədəni (səhiyyə, elm, təhsil və s.) sahələrin fəaliyyətinin müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılması kimi prioritet istiqamətlər nəzərə alınır. Bu prioritet sahə və ixtisaslar ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf perspektivlərinə uyğun müəyyənləşdirilmiş ehtiyaclara uyğun olaraq dəyişə bilər. Məsələn, 2010 – 2011-ci tədris ilindən etibarən Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil üçün informasiya texnologiyaları, mühəndislik, neft sənayesi, tibb, riyaziyyat, fizika, biologiya, kimya, ekologiya, kənd təsərrüfatı, turizm və mühasibat uçotu ixtisaslarına üstünlük verilmişdir. Hər il ölkənin mütəxəssislərə olan tələbatına uyğun olaraq bu ixtisasların sayında dəyişikliklər mümkündür. 2012/2013-cü tədris ili üçün isə "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində təhsil almaq məqsədilə prioritet ixtisas istiqamətləri aşağıdakılardır:

- § biologiya;
- § fizika;
- § informasiya texnologiyaları;
- § kənd təsərrüfatı;
- § kimya;
- § qədim dillər;
- § mühəndislik;
- § nanotexnologiya;
- § neft sənayesi;
- § riyaziyyat;
- § tibb;
- § turizm.

15. Dövlət Proqramı əsasında təhsil almaq üçün müsabiqə və imtahanlar harada keçirilir?

- Dövlət Proqramında iştirak etmək istəyənlər hər hansı əlavə imtahan vermirlər. Onların seçimi müsabiqə yolu ilə aparılır. Müsabiqə hər tədris ili üçün Təhsil Nazirliyi tərəfindən elan edilir. İddiaçılar elektron ərizə formasını doldurduqdan sonra müəyyən olunmuş sənədləri təqdim etməklə proqram üzrə keçirilən müsabiqədə iştirak edə bilərlər.

16. İddiaçı ərizəsində bir neçə ölkə və ixtisas göstərə bilirmi?

- İddiaçı ərizəsində konkret ölkə və konkret ixtisası göstərməlidir. Bir neçə ölkə və ya ixtisasın göstərilməsinə icazə verilmir. Çünki Dövlət Proqramı konkret universitetə qəbul olunan gənclərin xərclərinin maliyyələşdirilməsini nəzərdə tutur.

17. Bakalavrdan sonrakı təhsil səviyyəsi üçün müraciət edən gənclərə hərbi xidmətdən möhlət verilə bilərmi?

- Proqramda iştirak etmək istəyənlər üçün keçirilən müsabiqənin şərtlərinə görə, bakalavrdan sonrakı təhsil səviyyəsi üçün müraciət edən, həqiqi hərbi xidmətə çağırışçı olan namizəd müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüququ aldığını təsdiq edən sənədi və ya hərbi xidmət keçdiyi halda, hərbi biletin notariat qaydada təsdiq olunmuş surətini təqdim etməlidir. Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən magistraturaya daxil olmaq hərbi xidmətdən möhlət hüququ vermir. Beləliklə, aydın olur ki, bakalavrdan sonrakı təhsil səviyyəsi üçün müraciət edən həqiqi hərbi xidmətə çağırışçı olan namizədə möhlət hüququ verilmir.

18. Təhsil alındığı dövrdə ölkəni və ixtisası dəyişməyə icazə verilmir. İddiaçı təhsilini yalnız qəbul olunduğu universitetin müvafiq ixtisasında davam etdirə bilər.

- Xeyr, təhsil alındığı dövrdə ölkəni və ixtisası dəyişməyə icazə verilmir. İddiaçı təhsilini yalnız qəbul olunduğu universitetin müvafiq ixtisasında davam etdirə bilər.

19. Bu proqram üzrə bir universitetdən digərinə (məsələn, ABŞ daxilində) keçmək olarmı?

- Xeyr, belə bir keçid mümkün deyil. Çünki Dövlət Proqramı və onun icrasını tənzimləyən hüquqi-normativ sənədlərdə belə hallar nəzərdə tutulmayıb.

20. Dövlət Proqramı əsasında müsabiqəyə sənəd təqdim edən iddiaçı təhsil aldığı ali məktəbi özü seçə bilərmi?

- “Xarici ölkələrdə təhsil alacaq Azərbaycan gənclərinin seçim Qaydaları” və “Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları məqsədi ilə seçilmiş ali təhsil müəssisələrinin siyahısı”ndan aydın olur ki, iddiaçılar o halda proqram iştirakçısı ola bilərlər ki, qəbul olunduqları ali məktəbin adı yuxarıda qeyd edilən siyahıda olsun. Deməli, Proqram iştirakçısı olmaq istəyirsinizsə, seçiminiz “Azərbaycan gənclərinin xaricdə təhsil almaları məqsədi ilə seçilmiş ali təhsil müəssisələrinin siyahısı”ndakı ali məktəblər arasında olmalıdır.